

LLUITEM PER LA NOSTRA LLENGUA

Sembla evident que els eivissencs, per les contínues lluites que degueren mantenir amb els moros, mai no s'han pogut dedicar de ple al difícil i noble art de les Lletres. I quan ho feren, tal vegada temptats per un passat esplendorós i, ben del cert, millor que el seu present, ho feren per dedicar-se a la Història.

Crec que és aquí on hem de cercar les causes de la poca predisposició dels eivissencs en favor de la llengua, mentre que a altres zones (Principat, València, Mallorca, Menorca...), la literatura ha tingut més o menys en totes les èpoques uns hòmens representatius.

Això no obsta, però, perquè la nostra llengua, la dels eivissencs, sigui la mateixa que la del País Valencià, Principat, i Illes Balears. I en aquest orde de coses, la llengua autòctona ha estat reprimida a Eivissa d'igual forma que a les altres zones esmentades abans. Però aquesta inèrcia del poble cap a la llengua es traduí en una menor reacció popular contra aqueixes repressions.

Aquesta situació d'inferioritat del català (hem d'abandonar ja el prejudici d'"eivissenc, no català"), enfront del castellà, aquesta condició de "no oficialitat", ha fet que durant anys i més anys els al·lots haguessin de deixar llur llengua fora, en entrar a l'escola. Ha fet que es desenvolupàs una verdadera situació de diglòssia, d'on tant la nostra llengua com la castellana n'han sortit perjudicades: els nostres al·lots no saben parlar bé l'eivissenc, i el castellà que parlen està ple de barbarismes, d'incorreccions de tota mena i de construccions "calcades" del català, que, paradoxalment, quasi ja no saben parlar.

Hem arribat a un tal punt, que ni el mateix Ionesco, mestre de l'absurd, compren-

dria el que s'esdevé a la nostra terra.

Si estimam la nostra cultura —volem pensar que és així—, hem de reconèixer que l'oficialitat del català es fa indispensable. I si voleu que el castellà sigui el beneficiat, hem de convenir que no es pot aprendre bé una llengua, tenint-ne una altra de materna, si no és mitjançant un estudi graduat, profund i racional d'ambdues llengües. I per això, no ens queda altra alternativa: Cooficialitat.

Sols així hom pot evitar el total desconeixement que tenim de la nostra llengua i cultura, les absurdes i pintoresques polèmiques sobre si eivissenc o català, que en realitat només afavoreixen qui més desitja la seua desaparició: un estat monopolista i centralista que pensa que només "uniformant" pot mantenir-se unit, i quatre titelles que ballen al seu so.

En la línia d'aquest centralisme uniformista, TVE ens ofereix a nosaltres, eivissencs, el programa "Aitana", en comptes d'incloure'ns al corresponent programa "Miramar", com la resta de les Illes i el Principat.

Una vegada més, la programació ha estat feta sense tenir en compte la realitat cultural de la nostra illa.

En aquesta situació, el Col·legi de Doctors i Llicenciats inicià la "Campanya de cooficialitat del català a les Illes", i obtingué ràpidament adhesions fermes i nombroses, entre elles la de l'Obra Cultural Balear.

I així les coses, la campanya arriba a Eivissa. I quan ja semblava imminent una adhesió de l'Institut d'Estudis Eivissencs, la campanya és víctima d'una perillosa bifurcació que amenaça amb fer-la impopular i elitista: oficialitat del català, i cooficialitat del català i del castellà. Dues

rames que, tot i anant paral·leles potser no facin altra cosa que sembrar desconcert.

I és que, vulguem o no, la campanya ha d'arribar al poble, i rebrotar de bell nou d'ell mateix. I, la veritat, no podem implantar oficialitat del català a un lloc on un dia abans era oficial el castellà, almenys sense un període

d'adaptació que vindria donat per la cooficialitat.

Esperem, per al bé de tots i de la nostra llengua (català-eivissenc), que aquests dos corrents d'opinió tornin a reagrupar-se, per tal de dur a terme, com fins ara, una campanya ben popular i efectiva, sense la qual no hi ha res a fer.

ENRIC RIBAS I MARI

MUNICIPIS DE LES PITIÜSES

PEU A BANCA: TRES TIRS PER LA CULATA

Des de la dimissió del senyor Tur de Montis com alcalde d'Eivissa, la ciutat ha vist realitzades una sèrie de projectes que en l'època anterior havien dormit un son profund. De totes maneres, el senyor Cardona Tur —primer tinent d'alcalde de Tur de Montis— arribava, encara digitat, al primer lloc municipal i, amb sorpresa, donava un considerable canvi a la política anterior que ell mateix havia ajudat a fer. Des del seu nomenament, Cardona Tur ha sabut guanyar-se l'ajuda d'una bona part del Consistori, la qual ha suposat que li resultàs més fàcil el seu període a l'Ajuntament.

Si, d'una part, la política municipal actual ha "obert portes", per utilitzar un terme molt actual, com varen demostrar les actuacions del Consistori al ple en què s'aprovà la sol·licitud d'amnistia o quan un bon grup d'eivissencs li entregà un escrit en el mateix sentit, d'altra banda ha tancat les mateixes portes als pagesos del "mercat pagès" després que, en mancos de vint-i-qua-

tre hores, se'ls desmantelessin les instal·lacions d'es Rastrillo.

Amb tot i això, la cessió de terrenys per a la construcció d'un nou Institut de Batxillerat i una Escola de Formació Professional, les obres del nou mercat i del carrer d'Aragó, ja començades, i, com a obres de no tanta envergadura però no més poc agraïdes pels ciutadans, la il·luminació de l'avinguda d'Espanya, l'asfaltat d'un bon nombre de carrers i l'enrajolat d'altres de la part vella de la ciutat, han fet que el consistori Cardona Tur tingués una actuació gairebé tranquil·la, probablement ajudat per la ineficàcia d'alguns d'anteriors que havien fet perdre la paciència a més d'un.

SANT JOSEP - SES SALINES

El municipi de Sant Josep, el més gran d'Eivissa, ha estat, sens dubte, el més problemàtic en tot l'últim any. A part de ses Salines, etern problema complicat pels darrers fets

que més endavant explicarem, moltes altres qüestions han tingut ben arran de pell els nervis dels administrats. Es podria comentar aquí el greu problema que planteja la manca de depuradora a la zona josepina de la badia de Sant Antoni de Portmany, o la decisió municipal respecte a concedir una llicència d'obres a l'Hotel Ibiza-Pueblo, que, encara que fa més de cinc anys que fou construït, no tenia la llicència municipal definitiva d'obres.

Però tot i això —que no faria sinó allargar el comentari amb dates i resolucions per tots conegudes i no de molta importància—, les platges de ses Salines i es Cavallet continuen sent el greu conflicte d'aquell Ajuntament.

PERÒ, DE QUI SÓN?

Realment, la primera pregunta que surt és: de qui són aquestes platges? Per una banda, IBIFOR S.A., escissió de SALINERA ESPAÑOLA S.A. —encara que legalment no tenen res a veure una cosa amb l'altra—, s'atribueix la propietat de tot aquell tros en virtut, segons diuen, d'una escriptura que data de 1872 i d'altres documents posteriors que, també segons diuen, la confirmen i li donen força. L'Ajuntament de Sant Josep, emperò, ha dubtat sempre d'això, especialment durant el temps que el senyor Josep Tur Serra va ocupar el primer lloc municipal. Efectivament, Tur Serra va intentar durant més d'un any demostrar el contrari, fins i tot recorrent a un Catedràtic de Dret de la Universitat de Madrid, el qual confeccionà un informe sobre la reivindicació pública de les dites platges —reivindicació emanada pel poble moltes vegades—. Aquest informe no va poder ser llegit al ple de l'Ajuntament perquè, precisament quaranta-vuit hores abans, Tur Serra va ser fulminantment cessat. Possiblement, quan aquest número d'EIVISSA arribarà al públic, l'alcalde accidental haurà convocat ja el dit ple, i aquest, fins i tot, s'haurà realitzat.

TANCAT

Allò que es temia era que ses Salines i es Cavallet poguessin ser tancats al públic, cosa que no s'ha produït, encara que en diverses ocasions s'hagi passat la veu d'alarma. La platja d'es Cavallet, de totes formes, ha estat

rodejada d'un reixat de filferro i per arribar-hi, encara que ningú no ho prohibeixi, s'han de fer verdaderes "filigranes". En el proper número d'EIVISSA, després de l'informe del dit Catedràtic, podrem fer un article més complet sobre aquest problema que tan vivament està interessant el poble.

FORMENTERA I UN PLA D'ORDENACIÓ

Finalment, assenyalem la situació del Pla General d'Ordenació Urbana de Formentera, un pla que des de fa més de sis anys va en dansa. Després que l'Ajuntament esperàs pacientment el Pla Bellmunt, al cap de cinc anys fou acabat amb prou urgència, i, en vista de les incorreccions que hi havia, l'Ajuntament acordà rebutjar-lo. A continuació, el Consistori encarregà un nou pla a l'equip que, abans, havia redactat el

de Reforma Interior de la ciutat d'Eivissa. El resultat ha estat extraordinari. En principi, l'Alcalde ens confessà que estava encantat amb aquest pla, encara que després, incomprensiblement, hi trobàs alguns inconvenients. Decidí que l'equip redactor introduís unes modificacions, a les quals l'equip es va negar dient que li fossin demanades per escrit; com a contestació reberen un full de llibreta amb les anotacions. Però, encara més: l'Ajuntament (o l'Alcalde) va demanar uns informes a certs arquitectes, entre ells el que va redactar el pla antic. Ara, després de més d'un mes de ser entregat el pla, encara s'espera l'aprovació inicial per part de l'Ajuntament de Formentera. Ja veurem si arriba. S'ha de tenir en compte que, com ja va dir la premsa, el pla nou és la gran solució per a la conservació de l'única reserva neta que queda al Mediterrani.

LEOPOLD PUIG

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES EIVISSENQUES

En el breu espai d'un trimestre, han sortit al nostre mercat discogràfic dos discos de Movieplay, que entre ambdós constitueixen una mostra prou representativa de la música popular d'Eivissa. Es tracta d'una recopilació de cançons tradicionals interpretades per la pròpia gent del nostre camp; una magnífica interpretació, per cert: rústica, digna, saborosa... Tota una obra d'art popular. Devora el disc d'UC, actualització del nostre folklore, que l'any passat va acaparar la nostra atenció, aquesta antologia en dos volums ens ofereix l'autèntic sentir artístic del poble eivissenc i la seua genuïna expressió, sorgits de les verdaderes rels de la nostra cultura. Concretament, i per a agafar un exemple dels més insignes, aquesta fidelitat a la tradició musical, que fa dels dos discos un testimoni irrecuperable, la podem comprovar dins la cançó cantada per Na Maria Mari: "I una barqueta de moros". Ens trobam davant d'una versió diferent de "Ses germanes captives", el romanç interpretat pel grup UC, l'assumpte del qual és exclusiu de les Pitiüses... Resumint, ens satisfà plenament la labor dels cantadors pagesos i els aplaudim amb entusiasme.

Però així i tot, quelcom ens ha defraudat, en aquesta antologia: és el seu aspecte purament exterior. Direu: "Això té tanta importància?"; jo pens que sí, perquè en aquest cas la presentació dels discos denigra i degrada una obra meravellosa. En primer lloc, les fotografies que cobreixen la portada ens semblen inadequades: un tò-

pic d'Eivissa, de Vila, res més; i per una altra banda, si pensam que cap de les cançons dels dos discos no és "vilera", veim que no s'ha atès gaire la coherència entre forma i contingut. Per si això no era prou, han donat el colp de gràcia a la portada rematant-la amb un títol aparatós EN CASTELLÀ! I això per què? deman jo; per als turistes que desconeixen, per suposat, la nostra llengua? Es clar que sí; a més això entra dins la línia de les fotografies, que semblen just escollides per a perpetuar la colla dels tòpics ja existents a l'estranger sobre Eivissa.

Però això no és tot: a la contraportada dels dos discos, figura la llista de títols de les cançons en no sabem quin argot. Evidentment, la intenció era escriure en eivissenc, però l'excés de faltes d'ortografia dificulta de tal manera la comprensió dels títols que només forçant la imaginació endevinam el seu sentit. Aqueix darrer "pecat" és un atemptat mortal a la nostra llengua, a la dignitat de l'antologia, que en queda automàticament disminuïda.

Passant a un altre punt, ens hauria agradat a tots els oients dels discos, que ens donassin una informació seriosa i almenys elemental sobre "la curta", "la llarga", un uc, etc... és a dir: les cançons i la seua instrumentació necessitaven una presentació informadora sobre la música popular eivissenca, i el text complet de tots els romanços (escrit en eivissenc *correctíssim!*) ens hauria servit de gran ajuda per a

FOLKLORE IBICENCO
DISCO PRIMERO

